

Two-pager: Spraakgestuurd rapporteren en meetinstrument KwaliTijd-meter

Inleiding

Binnen het proctoraat Zorg en Technologie wordt onderzocht hoe zorgtechnologieën bij kunnen dragen aan efficiënte, mensgerichte zorg. In een reeks praktijkgerichte onderzoeken is gekeken naar de inzet van spraakgestuurd rapporteren in de gehandicaptenzorg en de ontwikkeling van een ondersteunend meetinstrument: de KwaliTijd-Meter. De onderzoeken zijn uitgevoerd door studenten mbo en hbo bij verschillende organisaties vanuit het TZA netwerk, met als doel om inzicht te krijgen in gebruik, effectiviteit en implementatie.

De KwaliTijd-Meter is ontwikkeld om zorgorganisaties en onderzoekers een praktisch hulpmiddel te bieden voor het meten van de kwaliteit, tijdswinst en effectiviteit van spraakgestuurd rapporteren. Daarmee helpt het instrument om verbeterpunten in kaart te brengen en technologische innovaties op de werkvloer onderbouwd te evalueren en borgen.

Bronnen en onderzoeksbasis

De inzichten in deze two-pager zijn gebaseerd op zeven praktijkgerichte onderzoeksverslagen, uitgevoerd bij zorgorganisaties: **De Zijlen, VanBoeijen, Visio de Brink, Cosis en De Hoven**. De onderzoeken zijn uitgevoerd door studenten verpleegkunde niveau 4 van Alfa-college en DCTerra, en studenten hbo-verpleegkunde van de Hanzehogeschool, met ondersteuning van docenten en projectleiders. De data zijn verzameld via interviews, observaties, design thinking-methoden en het gebruik van de KwaliTijd-Meter als toetsinstrument.

Toepassingsgebieden in de zorg

Spraakgestuurd rapporteren is getest in de intramurale gehandicaptenzorg. Vanuit de onderzoeken lijkt de technologie vooral geschikt voor zorginstellingen waar cliënten minder regie hebben en zorgverleners zoeken naar manieren om efficiënter te documenteren. De potentie voor inzet in andere sectoren (zoals ouderenzorg of thuiszorg) is aanwezig, mits rekening wordt gehouden met contextspecifieke aanpassingen, zoals privacy-eisen en digitale infrastructuur.

Acceptatie en gebruikservaring

Zorgverleners ervaren spraakgestuurd rapporteren als tijdbesparend en gebruiksvriendelijk. De directe manier van vastleggen tijdens zorgtaken wordt gewaardeerd. Wel zijn er zorgen over privacy en technische beperkingen zoals spraakherkenning. Acceptatie verschilt per team en persoon en hangt sterk samen met ervaring, werkdruk en digitale vaardigheden.

Effectiviteit en toegankelijkheid

De technologie wordt in onze onderzoeken als effectief ervaren voor het verminderen van administratielast. Gebruikers ervaren meer tijd voor de cliënt en minder achteraf rapporteren. Wel is de toegankelijkheid beperkt voor bepaalde doelgroepen, zoals cliënten met een verstandelijke beperking. De KwaliTijd-Meter is ontworpen voor mbo-opgeleide zorgverleners en blijkt bruikbaar, mits voorzien van instructie.

Langetermijneffecten en duurzaamheid

Langetermijneffecten zijn binnen de onderzoeken nog beperkt onderzocht, maar zorgorganisaties verwachten tijdswinst, kwaliteitsverbetering en efficiëntere overdracht. Duurzame inzet vraagt om

borging in werkprocessen, technische ondersteuning en periodieke evaluatie. Zowel technologie als meetinstrument hebben volgens onze bevindingen potentie om breed ingezet te worden mits beleidsmatig ondersteund.

Adoptie en implementatie

Implementatie verloopt volgens de onderzoeken vaak gefaseerd en is afhankelijk van draagvlak in het team. Sommige locaties gebruiken spraakgestuurd rapporteren structureel, andere slechts sporadisch. Cliëntbetrokkenheid blijkt lastig te realiseren. De Kwalitijd-Meter vraagt gewenning en training, vooral rondom methodisch rapporteren. Scholing, ruimte voor oefening en duidelijke instructies blijken cruciaal.

Kosten en baten

Er zijn in de verslagen weinig expliciete kosten vermeld, maar implementatie vraagt investering in apparatuur (zoals tablets of werktelefoons), training en doorontwikkeling. De baten liggen vooral in tijdwinst, verminderde werkdruk en kwaliteitsverbetering. De inzet van studenten in het ontwikkelproces verlaagt de kosten van praktijkonderzoek.

Onderwijs en scholing

De onderzoeken laten zien dat zorgprofessionals voor succesvolle toepassing van spraakgestuurd rapporteren scholing nodig hebben in het methodisch rapporteren met technologie, omgaan met privacyvraagstukken (zoals AVG en WGBO), en het gebruiken van ondersteunende software zoals Attendi of Tell James. Daarnaast zijn vaardigheden in digitale geletterdheid, foutenanalyse bij spraakherkenning, en het reflecteren op eigen handelen essentieel. Deze leerpunten bieden concrete input voor onderwijsontwikkeling in het mbo en hbo, bijvoorbeeld door het opnemen van spraakgestuurd rapporteren, privacybewust handelen en kwaliteitsmeting in het curriculum.

Geleerde lessen

- Acceptatie hangt sterk samen met begeleiding, privacymaatregelen en ervaring.
- Spraakgestuurd rapporteren is kansrijk, maar vraagt bewustwording, digitale vaardigheden en inhoudelijke scholing over methodisch rapporteren.
- Meetinstrumenten versterken de onderbouwing van kwaliteitsverbetering en maken evaluatie van technologiegebruik mogelijk.
- Implementatie is maatwerk: per team, per setting, en vraagt een duidelijke rolverdeling en ondersteuning op de werkvloer.
- Onderzoek door studenten levert waardevolle inzichten en draagt bij aan beroepsvorming én onderwijsontwikkeling.

Conclusie en aanbevelingen

Spraakgestuurd rapporteren en de Kwalitijd-Meter tonen in de onderzochte praktijk potentie om administratieve lasten te verlagen en de zorgkwaliteit te verbeteren. Voor zorgprofessionals betekent dit dat zij in staat gesteld moeten worden om technologie effectief, veilig en methodisch te gebruiken, met aandacht voor privacywetgeving en cliëntgerichtheid. Voor onderwijsinstellingen ligt er een duidelijke opdracht om dit soort technologieën op te nemen in het curriculum en studenten hierop voor te bereiden. Voor bestuurders en beleidsmakers ligt de uitdaging in het creëren van ruimte voor training, technische randvoorwaarden en borging in werkprocessen. Aanbevolen wordt om verder onderzoek te doen naar langetermijneffecten, en onderzoek naar de toepassing uit te breiden naar andere sectoren binnen zorg en welzijn.